

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов

Кафедра германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **Формування діалогічної мовленнєвої компетентності учнів старшої школи з використанням інтерактивних методів навчання**

Студентки 2 курсу групи МСО
Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література)
(англійська, німецька)

Ворон Анастасії Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

Використання чужих ідей,

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Ігнатова О.М.

результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

(прізвище та ініціали, посада, вчене звання, науковий ступінь)

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Члени комісії _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

_____

(підпис)

_____

(ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2018 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	8
1.1. Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови.....	8
1.2. Діалог як вид комунікації та метод формування комунікативної компетентності.....	13
1.3. Навчання іншомовного діалогічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу	20
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	26
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДІАЛОГУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	28
2.1. Засоби формування діалогічної мовленнєвої компетентності.....	28
2.2. Етапи формування діалогічної мовленнєвої компетентності.....	34
2.3. Система інтерактивних вправ для формування діалогічної мовленнєвої компетентності.....	41
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	50
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	52
3.1. Методологія дослідження.....	52
3.2. Розробка і впровадження вправ з навчання ведення діалогу.....	58
3.3. Динаміка розвитку діалогічних умінь старшокласників за допомогою використання інтерактивних вправ	75
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	79
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	83
СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	90
ДОДАТКИ.....	91

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баєва О. В. Фізіологічні засади інтерактивних методів навчання менеджменту / О. В. Баєва // Персонал. – 2006. – № 7. – С. 72-75.
2. Берман И. М. Методика обучения английскому языку в неязыковых вузах / И. М. Берман. – М.: Высшая школа, 1970. – 232 с.
3. Бибикина Э. В. Формирование основ иноязычной коммуникативной компетентности у будущих экологов: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Э. В. Бибикина. – Майкоп, 2006. – 29 с.
4. Бим И. Л. Компетентный подход к образованию и обучению иностранным языкам / И. Л. Бим // Компетенции в образовании: опыт и проектирование: сб. научных трудов. – М.: ИНЭК, 2007. – С. 156-163.
5. Бичківська Т. М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови [Електронний ресурс] / Т. М. Бичківська. – Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/>
6. Божок Н. О. Етапи формування мовленнєвої компетенції у читанні / Н. О. Божок // Збірник матеріалів «Нові технології навчання» НУХТ Всеукраїнської науково-методичної конференції «Стан і шляхи підвищення якості вищої освіти в Україні: зміст, новітні технології, моніторинг». – Київ, 2009. – С. 146-147.
7. Брецько І. І. Діалогічне мовлення – основа для розвитку здібностей міжособистісного спілкування / І. І. Брецько, Т. М. Кравченко // Международный научный журнал. – 2016. – №1. – С. 39-42.
8. Буш Г. Диалогика и творчество / Г. Буш. – Рига: АВОТС, 1985. – 317 с.
9. Гез Н. И. Формирование коммуникативной компетенции как объект зарубежных методических исследований // Иностранные языки в школе. – 1985. № 2. – С. 17-24.

10. Ділове спілкування: усна і писемна форми: навч. посіб. / О. О. Тележкіна, Н. О. Лисенко, О. О. Кушнір, О. О. Литвиненко, Н. В. Піддубна. – Харків: Смугаста типографія, 2015. – 383 с.

11. Завалевська О. В. Інтерактивні методи формування професійного самоусвідомлення майбутніх фахівців вищих навчальних закладів / О. В. Завалевська // Наука і освіта. – 2009. – №7. – С. 68-71.

12. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И. А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1985. – 160 с.

13. Іпатій І. К. Формування навичок діалогічного та монологічного мовлення / І. К. Іпатій, О. В. Кузик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/ipatiy-i-k-kuzik-o-v-formuvannya-navichok-dialogichnogo-ta-monologichnogo-movlennya/>

14. Казанцева Л. Навчання дітей дошкільного віку діалогу на комунікативній основі / Л. Казанцева // Збірник наукових праць. – 2015. – Випуск 2. – С. 159-168.

15. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті: навч. посіб. / Г. О. Ковальчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 298 с.

16. Колнер Я. М. Практична методика навчання іноземної мови: посібник / Я. М. Колнер, Е. С. Устинова. – Воронеж: «Інтерлінгва», 2002. – 1020 с.

17. Кордонська А. В. Формування мовленнєвої компетенції студентів на заняттях української мови за професійним спрямуванням [Електронний ресурс] / А. В. Кордонська. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kordonska-av-formuvannya-movlennevoyi-kompetentsiyi-studentiv-na-zanyattyah-ukrayinskoyi-movi-za-profesiynim-spryamuvannyam/>

18. Костенко Н. І. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів ВНЗ нефілологічних спеціальностей / Н. І. Костенко // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2012. – № 5. – С. 86-89.

19. Коцур С. В. Компетентісно – орієнтований підхід до навчання англійської мови [Електронний ресурс] / С. В. Коцур // Опис досвіду роботи учасника обласного туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2016». – Режим доступу:

<http://elar.ipro.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/3857/1/experience.docx>

20. Краевский В. В. Предметное и общепредметное в образовательных стандартах / В. В. Краевский, А. В. Хуторский // Педагогика. – 2003. – №3. – С. 3-10.

21. Кучерук О. А. *Методи формування комунікативної компетентності в процесі дидактичного дискурсу* / О. А. Кучерук // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2010. – Вип. 53. – С. 77-81.

22. Лещенко Г. П. Методика роботи з формування умінь діалогічного мовлення учнів середніх класів / Г. П. Лещенко // Зб. наук. пр. – Херсон, 2004. – Вип.37. – С.100-105.

23. Леонтьев А. А. Язык, речь, речевая деятельность: [монография] / А. А. Леонтьев. – М.: Красанд, 2010. – 216 с.

24. Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранных языков / М. В. Ляховський. – М.: Высшая школа, 1981. – 160 с.

25. Мамчур Л. І. Основні форми міжособистісної комунікації / Л. І. Мамчур // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: зб. наук. праць УДПУ ім. Павла Тичини. – Умань, 2006. – Вип. 15. – С. 75-81.

26. Метьолкіна О. М. Етапи формування іншомовної компетенції у діалогічному мовленні студентів-митників / О. М. Метьолкіна // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2010. – № 2. – С. 168-171.

27. Морська Л. І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: навчальний посібник / Л.І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.

28. Ніколаєнко О. В. Формування комунікативної компетенції студентів у процесі навчання діалогічному мовленню [Електронний ресурс] / О. В.

Ніколаєнко, Т. О. Ушата. – Режим доступу:
http://www.rusnauka.com/24_PNR_2009/Philologia/48333.doc.htm

29. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти // Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: «К.І.С», 2003. – 296 с.

30. Озадовська Л. В. Парадигма діалогічності в сучасному мисленні / Л. В. Озадовська. – К.: Вид-во ПАРАПАН, 2006. – 118 с.

31. Озадовська Л. В. Парадигма діалогічності в сучасному мисленні: монографія / Л. В. Озадовська. – К.: Вид-во «ПАРАПАН», 2007. – 164 с.

32. Палихата Е. Я. Система навчання українського усного діалогічного мовлення учнів основної школи: дис. ... д-ра. пед. наук: 13.00.02 / Е. Я. Палихата. – Тернопіль, 2004. – 416 с.

33. Панасюк Ю. Компетентнісний підхід у викладанні іноземної мови / Ю. Панасюк // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство. – 2015. – № 3. – С. 196-202.

34. Петроє О. М. Поняття «діалог» у термінологічній традиції зарубіжної та вітчизняної наукової думки [Електронний ресурс] / О. М. Петроє // Державне управління: теорія та практика: електрон. наук. фах. вид. – 2011. – №2. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Petroe.pdf>

35. Полонська Т. К. Реалізація компетентнісного підходу в навчанні іноземних мов учнів профільної школи / Т. К. Полонська // Педагогіка і психологія, 2014. – № 3. – С. 76-80.

36. Пономарьова К. Формування мовленнєвої компетентності молодших школярів на уроках української мови [Електронний ресурс] / К. Пономарьова. – Режим доступу:
http://lib.iitta.gov.ua/8027/1/Формування_мовленнєвої_компетентності_молодших_школярів.pdf

37. Птушка О. С. Методика використання рольової гри у навчанні діалогічного мовлення учнів на уроках англійської мови / О.С. Птушка //

Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. – 2012. – № 1003. – Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. – Вип. 70. – С. 154-159.

38.Редько В. Г. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Г. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 28-36.

39.Редько В. Г. Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов учнів початкової школи: лінгводидактичний аспект / В. Г. Редько // Проблеми сучасного підручника. – 2017. – Вип. 18. – С. 178-191.

40.Родигіна І. Формування оновних груп компетентностей учнів: продуктивне навчання / І. Родигіна // Директор школи, ліцею, гімназії. – №1. – 2006. – С. 27-32.

41.Скалкин В. Л. Речевые ситуации как средство развития неподготовленной речи / В. Л. Скалкин, Г. А. Рубинштейн. – М.: Русский язык, 1991.– С. 154-160.

42.Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам: базовый курс: [пособие для студентов пед. вузов и учителей] / Е. Н. Соловова. – М.: Астрель, 2008. – 238 с.

43.Тенищева В. Ф. Интегративно-контекстная модель формирования профессиональной компетенции: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / В. Ф. Тенищева. – М., 2008. – 44 с.

44.Устименко О. М. Навчання іншомовного монологічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу / О. М. Устименко // Іноземні мови. – 2013. – № 1. – С. 3-9.

45.Черниш В. В. Навчання іншомовного діалогічного мовлення в аспекті компетентнісного підходу / В. В. Черниш // Іноземні мови. – 2012. – № 4. – С. 11-27.

46.Черниш В. В. Засоби формування іншомовної комунікативної компетенції у діалогічному мовленні / В. В. Черниш // Іноземні мов. – 2011. – № 3. – С. 15-22.

47.Шишко А. Компетентнісний підхід до навчання перекладу з іноземної мови в економічних ВНЗ / А. Шишко // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 103. – С. 379-387.

48.Baker Joanna. Essential Speaking Skills / Joanna Baker, Westrup Heather. –Continuum International Publishing Group, 2003. –170 p.

49.Beckett G. H. The project framework: a tool for language, content, and skills integration / G. H. Beckett, T. Slater // ELT Journal. 59 (2): Oxford University Press. – pp. 108-116

50.Hymes D. On Communicative Competence. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1971. – 174 p.

51.Oscherkova T. Tech-Pack collection of up-to-dateclassroom techniques: Учеб.-метод.пособие / Т. В. Ощепкова, М. М. Пролыгина, Д. А. Старкова. – М.: Дрофа, 2005. – 381 p.

52.Stoller F.L. Establishing a theoretical foundation for project-based learning in second and foreign language contexts. In Project-based second and foreign language education: Past, present, and future, [Електронний ресурс] / ed. G.H. Beckett and P.C. Miller, 19-40. Greenwich, CT: Information Age. – 2006. – 287p. – Режим доступу: <http://www.infoagepub.com/products/>

53.Stoller F. L. Project work. A means to promote Language content. Forum. [Електронний ресурс] / F. L. Stoller.– 1997. – 35/4. – pp. 107–120. – Режим доступу: <http://ebooks.cambridge.org/>

54.Wolfson N. Rules of Speaking / Nessa Wolfson. – London and N. Y.: Longman, 1990. – 61 p.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

55.Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти від 23 листопада 2011 р. № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>

56.Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / уклали: О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2006. – 789 с.

57.Щукин А. Н. Лингводидактический энциклопедический словарь: более 2000 единиц / А. Н. Щукин. – М.: Астрель: АСТ:Хранитель, 2007. – 746 с.

58.Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/interaction>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

59. Ефремова Т. П. Формирование навыков диалогической речи на английском языке [Электронный ресурс] / Т. П. Ефремова. – Режим доступа: [https://nsportal.ru/shkola/inostrannye-](https://nsportal.ru/shkola/inostrannye-yazyki/angliiskiyazyk/library/2013/09/01/formirovanie-navykov-dialogicheskoy)

[yazyki/angliiskiyazyk/library/2013/09/01/formirovanie-navykov-dialogicheskoy](https://nsportal.ru/shkola/inostrannye-yazyki/angliiskiyazyk/library/2013/09/01/formirovanie-navykov-dialogicheskoy)

60. Горских Е. А. Диалоги разного типа для формирования навыка диалогической речи, 8 - 9 класс [Электронный ресурс] / Е. А. Горских. – Режим доступа: <https://nsportal.ru/shkola/inostrannye-yazyki/library/2011/12/17/dialogi-raznogo-tipa-dlya-podgotovki-k-ustnoy-chasti>

61. Learn English conversation: Environment and Pollution [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=pJ4knN1xdFk>